

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Kamercommissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. mevrouw I.J.M. Michon-Derkzen, voorzitter
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Plaats/datum:
Utrecht, 24 maart 2023

Kenmerk:
FW/2023/013/jvz

Onderwerp:
Inbreng Sectorraden voor commissiedebat Passend Onderwijs

Geachte mevrouw Michon,

Op 5 april a.s. spreekt uw commissie met minister Wiersma en staatssecretaris Van Ooijen over passend onderwijs. In aanloop naar dit debat informeren we uw Kamer graag over de knelpunten die wij zien in de praktijk en vragen wij de hulp van uw Kamer bij enkele maatregelen.

Beweging naar inclusiever onderwijs

De PO-Raad, de VO-raad, de Sectorraad PrO en de Sectorraad GO zien de school als een samenleving in het klein. Iedere dag werken onderwijsprofessionals aan een optimale omgeving waarin leerlingen zich kunnen ontwikkelen en voorbereiden op hun toekomst. De route naar inclusiever onderwijs is daarom wat ons betreft een beweging. Een voortdurende inspanning en samenwerking tussen onderwijs en partners, die er uiteindelijk voor zorgt dat alle kinderen, jongeren en volwassenen in de school volwaardig kunnen meedoen. Zie hierover ook de propositie [Een sterke basis door krachtige samenwerking](#), die is ontwikkeld door de VNG, PO-Raad, VO-raad, MBO Raad en de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang.

De beweging naar inclusiever onderwijs is dus al volop in gang. Het kabinet zou de beweging richting inclusiever onderwijs moeten uitdragen, stimuleren en faciliteren, en belemmeringen moeten wegnemen. In de laatste Kamerbrief over de contouren van de werkagenda voor inclusief onderwijs ontbreken concrete kortetermijnmaatregelen om dit te realiseren. Het is wel goed nieuws dat minister Wiersma en staatssecretaris van Ooijen gezamenlijk aan de slag gaan met een integrale aanpak voor inclusief onderwijs en inclusief opgroeien.

Passend onderwijs knelt

In onze sector wordt hard gewerkt aan passend onderwijs. Een complexe opgave in de huidige context van grote personeelstekorten en de crisis in de jeugdzorg. Het Steunpunt Passend Onderwijs ondersteunt schoolbesturen, scholen en samenwerkingsverbanden in het primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs bij de uitvoering van passend onderwijs in de praktijk en bij het nemen van stappen richting inclusiever onderwijs op de lange termijn.

Toch zien we dat passend onderwijs knelt: de leerlingenaantallen in het gespecialiseerd onderwijs blijven groeien en nog lang niet alle kinderen krijgen de ondersteuning die ze nodig hebben. Ook zien we dat de randvoorwaarden om écht inclusief te werken niet op orde zijn:

- Het totale overheidsbeleid rond kinderen en jongeren zou de beweging naar inclusiever onderwijs moeten bevorderen, of ten minste niet moeten tegengaan. Het scherpere toezicht op de basisvaardigheden is bijvoorbeeld niet bevorderlijk: de wens van het kabinet om inclusief onderwijs vorm te geven vraagt een grote en langdurige inspanning van schoolteams, en leidt meestal niet direct tot passende resultaten. Tegelijkertijd worden scholen die hier nu aan werken door de Inspectie vaak wel op deze kortetermijnresultaten afgerekend. Natuurlijk moeten de resultaten op orde komen, maar de Inspectie zou wel oog moeten kunnen houden voor de beweging die op deze scholen gaande is. Als sector zijn we in gesprek met de Inspectie over de herijking van het onderwijsresultatenmodel, ook om te bereiken dat scholen juist gestimuleerd worden om kansen te bieden aan leerlingen die extra ondersteuning en/of meer tijd nodig hebben om hun onderwijs succesvol af te ronden.
- De huidige schotten in wet- en regelgeving en financieringsstromen rond onderwijs, kinderopvang en jeugdzorg maken samenwerking onnodig ingewikkeld en duur. Door deze schotten weg te nemen kunnen alle partners rond kinderen en jongeren veel beter op elkaar inspelen en op elkaar aansluiten.
- Veel schoolgebouwen zijn nu niet toegankelijk genoeg voor inclusiever onderwijs. Dat betekent dat de richtlijnen voor inclusiever onderwijs ook vertaald moeten worden naar eisen voor de functionaliteit, spreiding en ruimtebehoefte van schoolgebouwen, en dat er passende bekostiging moet zijn voor gemeenten en schoolbesturen om dit te realiseren.

Daarnaast zien we een aantal knelpunten bij onderdelen uit de verbeteraanpak voor passend onderwijs. Op dit moment hebben wij de laatste stand van zaken hierover – net als uw Kamer – nog niet ontvangen. Toch geven we graag alvast wat adviezen mee.

[Landelijke norm voor de basisondersteuning](#)

Afgelopen jaren werkte onder andere adviesbureau BMC aan een voorstel voor een landelijke norm voor de basisondersteuning. Het voorstel dat wij hebben gezien vinden wij – en velen in de sector met ons – zeer verontrustend. Basisondersteuning wordt met de voorgestelde werkwijze een afvinklijstje, waarbij scholen en samenwerkingsverbanden nauwelijks ruimte krijgen om te kijken wat een school nu echt aan ondersteuning moet bieden.

SWV Friesland heeft in 2022 in hun [Handboek Basisondersteuning](#) een alternatief ontwikkeld dat veel beter aansluit op de dagelijkse praktijk. Wat ons betreft zijn dergelijke initiatieven uit de sector een goed uitgangspunt voor een landelijke norm. Wij vragen uw Kamer het BMC-voorstel daarom af te wijzen en de sector opdracht te geven soortgelijke voorbeelden uit te werken naar een landelijk voorstel. Wij denken daarin graag mee. We vinden het ontzettend belangrijk dat alle kinderen de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben, ongeacht de plek waar zij wonen en op welke school zij zitten. Maar het is onmogelijk dat je dit kunt bereiken met het afvinken van een eisenlijst.

[Reserves samenwerkingsverbanden](#)

Afgelopen februari liet minister Wiersma weten dat hij een korting gaat toepassen op de budgetten van de samenwerkingsverbanden met bovenmatige reserves. De ondertekenaars van deze brief vinden ook dat bovenmatige reserves afgebouwd moeten worden, maar vragen in het belang van de

leerlingen om meer zorgvuldigheid. De samenwerkingsverbanden hebben namelijk last van onzorgvuldige en verlate informatie van de Dienst Uitvoering Onderwijs. Daardoor moeten zij zich baseren op een dashboard met onjuiste informatie en kengetallen die slecht te lezen zijn. Dat belemmert de samenwerkingsverbanden bij het inschatten van hun financiële situatie en mogelijke risico's.

Met het oog op de continuïteit van de ondersteuning aan de leerlingen vragen wij uw Kamer er bij de minister op aan te dringen om rekening te houden met de specifieke situatie van elk samenwerkingsverband en ervoor te zorgen dat een samenwerkingsverband op basis van inhoudelijke argumenten bezwaar moet kunnen aantekenen tegen de korting.

Samenwerking onderwijs en jeugdzorg

Voor het bieden van passend onderwijs is goede jeugdzorg essentieel. Gelukkig zien we dat scholen en jeugdzorg vaker samenwerken en dat op steeds meer scholen zorg in het gebouw aanwezig is. Tegelijkertijd loopt de jeugdzorg op heel veel plekken in het land vast door de enorme bezuinigingen en het grote tekort aan professionals. Daar maken wij ons dan ook ernstige zorgen over: steeds minder kinderen krijgen de hulp die zij nodig hebben. Bovendien zorgt de jeugdzorgcrisis voor extra druk binnen de scholen zelf. Zo zien we dat leerlingen in schrijnende omstandigheden bij gebrek aan zorg ondersteund worden vanuit school, terwijl het onderwijspersoneel eigenlijk aan de juiste kennis en voldoende tijd ontbreekt. Het mag niet zo zijn dat besparingen op jeugdzorg een wissel trekken op het onderwijs en onderwijsmiddelen. Dat is niet goed voor de professionals in de school en niet goed voor de leerlingen zelf.

We verzoeken uw Kamer daarom aan te dringen bij staatssecretaris van Ooijen op het terugdraaien van de bezuinigingen op jeugdzorg en op meer inzet op preventie. Daarnaast moeten er met spoed meer plekken in de jeugdzorg worden gecreëerd voor de leerlingen die dat nodig hebben.

Samen werken aan passend onderwijs

Ten slotte is het bieden van passend onderwijs niet mogelijk zonder samenwerking tussen alle professionals die bij het onderwijs betrokken zijn. In dit licht vinden wij het van belang dat alle vertegenwoordigers aan tafel zitten bij ministeriële gesprekken over passend en inclusiever onderwijs, dus ook de Algemene Onderwijsbond. Wij vragen dan ook inzet van uw Kamer en minister Wiersma om ervoor te zorgen dat zij in de toekomst weer bij de overleggen over dit thema aansluiten.

Met vriendelijke groet,

Freddy Weima,
Voorzitter PO-Raad

Johan van Triest,
Voorzitter Sectorraad GO

Ingrid de Bonth
Vicevoorzitter VO-raad

Nicole Teeuwen
Voorzitter Sectorraad PrO